

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Čj.: 154 39/99-11094
Signatura: bo2ns202

Oblastní pracoviště č. 15 - Zlín
Okresní pracoviště Kroměříž

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Škola: Zvláštní škola Kroměříž, 1. máje 14 PSC 767 01

Identifikátor ředitelství: 600 025 578 IZO: 110 004 663

Ředitelka školy: PaedDr. Marie Kirilenková

Zřizovatel: Školský úřad Kroměříž, Moravcova 259, 767 01 Kroměříž

Příslušný školský úřad: ŠÚ Kroměříž, Moravcova 259, 767 01 Kroměříž

Termín inspekce: 18. - 20. květen 1999

Inspektoři: Mgr. Jarmila Jajtnerová
Mgr. Alena Demlová
Mgr. Věra Mrázová

Předmět inspekce: Posouzení činnosti školy ve vybraných částech dle § 18 odst. 3, 4 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.
Podmínky a průběh vzdělávání

Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá: Rozhodnutí MŠMT ČR o zařazení do sítě škol čj. 24 181/98-21 ze dne 21. 8. 1998, rozvrh hodin, třídní knihy, výroční zpráva o činnosti školy ve školním roce 1997/98, učebnice a učební texty, tematické plány učiva, sešity žáků, žákovské knížky, výrobky a výpěstky z pracovního vyučování

ZJIŠTĚNÉ SKUTEČNOSTI A JEJICH HODNOCENÍ

Zvláštní škola měla ke dni inspekce celkem 151 žáků ve čtrnácti třídách 1. - 9. ročníku. Kromě hlavní budovy má škola dvě odloučená pracoviště. Jedno je venkovním průchodem spojeno s hlavní budovou, druhé odloučené pracoviště tvoří třída se čtyřmi ročníky v budově základní školy v obci sousedního okresu. Kromě první třídy a třídy v odloučeném pracovišti se ve třídách vyučují jednotlivé ročníky samostatně, ve čtvrté třídě jsou integrováni dva žáci, kteří jsou vzděláváni podle učebních dokumentů pomocné školy.

V rámci inspekční činnosti byly sledovány podmínky a průběh výchovně vzdělávací činnosti v předmětech český jazyk, matematika, v přírodovědných předmětech, esteticko výchovných předmětech a v pracovním vyučování.

1 Hodnocení materiálně technických podmínek výchovně vzdělávací činnosti

Ve vztahu k počtu žáků a vzhledem ke sledovaným předmětům nemá škola zcela odpovídající prostorové podmínky. Jen část učeben má vyhovující rozměry, některé učebny především pro nižší stupeň jsou prostorem nedostačující.

Český jazyk, matematika a prvouka jsou vyučovány v kmenových třídách. Jsou účelně zařízeny a vybaveny standardním nábytkem. Ten slouží k uložení učebních textů, sešitů, výrobků žáků a pro pomůcky k častému použití. Méně jsou třídy vybaveny velkým demonstračním názorem. Další pomůcky jsou přehledně uloženy ve dvou kabinetech.

Pro přírodovědné předměty jsou ve škole tři odborné pracovny, které současně slouží jako kmenové třídy. Jsou vybaveny pro přírodopis, zeměpis a fyziku.

Předmět přírodopis lze vyučovat v odborné pracovně. Učebna je prostorná, vybavená účelnými pomůckami a didaktickou technikou. Funkční součástí je pěkná květinová výzdoba. Část pomůcek je uložena přímo ve třídě, méně používané jsou umístěny v kabinetu.

Pro předmět chemie nemá škola zřízenou vlastní odbornou učebnu, žáci jsou vyučováni v běžné třídě. V kabinetu jsou uloženy pomůcky pro demonstrační pokusy, jednoduché žákovské pokusy a základní chemikálie. Pro přípravu pokusů chybí vyučujícím vhodný pracovní stůl.

Hudební výchova se vyučuje ve zvlášť upravené kmenové učebně i v běžných třídách. Upravená učebna je vybavena hudebními nástroji, vhodnou audiotechnikou a obrazovým materiálem. Některé Orffovy nástroje jsou umístěny v běžných třídách.

Výtvarná výchova se vyučuje v kmenových třídách. Ve sledované hodině výtvarné výchovy byl výtvarný materiál na méně uspokojivé úrovni.

Pro pracovní vyučování je ve škole několik odborných pracoven a dílen, pěstitelské práce se vyučují na vzorně upraveném školním pozemku a ve školním skleníku. Velmi dobré vybavení mají dvě učebny pro dílenské práce a školní keramická dílna. V přípravně materiálu jsou základní dřevoobráběcí stroje. Učebny pro domácí práce nejsou optimálně zařízeny, částečně výuka probíhá i v běžných třídách. Lépe je vybavena cvičná kuchyňka v odloučeném pracovišti. Pro pracovní vyučování zajišťuje škola základní pracovní materiál v dostatečném množství.

Pro výuku všech sledovaných předmětů má škola dostatek nových učebnic, učebních textů a názorných pomůcek. Vybavení odbornou literaturou (encyklopedie, atlasy) je skromnější.

V odloučeném pracovišti má třída se čtyřmi ročníky pro výuku k dispozici dvě místnosti. Materiálně technické vybavení je vyhovující. Třída je vybavena množstvím názorných a demonstračních pomůcek umístěných na stěnách a v otevřených skříňkách. Vzhledem k velmi dobrým vztahům se základní školou, v jejíž budově je umístěna, si vyučující může další potřebné pomůcky zapůjčit v základní škole.

Materiálně technické podmínky pro výchovně vzdělávací činnost ve sledovaných předmětech byly hodnoceny jako spíše nadprůměrné.

2 Hodnocení psychohygienických podmínek

Rozměry učeben nedovolují v nižších ročnících umístění relaxačních koutů. V obou městských budovách jsou také poměrně úzké chodby. Dané prostory neumožňují zcela vhodnou relaxaci temperamentních žáků. Vhodně upravené okolí školy (dvůr, zahrada) zatím není k tomuto účelu optimálně využíváno.

Pracovní místa žáků jsou vybavena starším, udržovaným nábytkem. Ve třídách jsou příznivé světelné a tepelné podmínky. Poloha školy ve středu města dovoluje dostatečné větrání jen v některých třídách.

Ve škole je čisto a uklizeno. Estetická výzdoba celé školy je na vysoké úrovni. Učebny i chodby jsou dotvořeny výtvarnými pracemi a výrobky žáků, artefakty z přírodního materiálu a živou zelení.

Sledované vyučovací předměty jsou v denním rozvrhu zařazeny většinou v souladu s psychohygienickými a didaktickými požadavky. Ne zcela optimální umístění některých předmětů v denním sledu vyučovacích hodin je způsobeno organizačními podmínkami využití dílenských pracovišť a tělocvičny.

Prísun tekutin zabezpečujú na různé úrovni vyučující v jednotlivých třídách, žáci si většinou nosí nápoje podle potřeby z domova.

V některých sledovaných vyučovacích hodinách nebyl vytvořen prostor pro relaxaci žáků.

Psychohygienické podmínky výchovně vzdělávací činnosti ve sledovaných předmětech byly hodnoceny jako průměrné.

3 Hodnocení personálních podmínek

Výuka všech sledovaných předmětů je zajištěna učiteli s odbornou i pedagogickou způsobilostí. Pouze na odloučeném pracovišti s malotřídním způsobem výuky je učitelka bez odborné způsobilosti s dlouholetou pedagogickou praxí

Personální podmínky pro výuku sledovaných předmětů byly hodnoceny jako vynikající.

4 Plnění učebních osnov

Ve škole se vyučuje podle vzdělávacího programu Zvláštní škola, schváleného MŠMT ČR pod čj. 22 980/97-22 a podle vzdělávacího programu Pomocná škola čj. 24 035/97-22.

Týdenní počty vyučovaných hodin sledovaných předmětů jsou v souladu s učebními dokumenty. Učební osnovy jednotlivých předmětů mají učitelé rozpracovány v tematických a časových plánech učiva.

Na základě přímého pozorování v hodinách, kontroly záznamů v třídních knihách a srovnání s tematickými plány bylo konstatováno, že učební osnovy sledovaných předmětů jsou plněny.

5 Hodnocení z hlediska kvality vyučování

Český jazyk

Hospitovaná výuka českého jazyka byla velmi rozdílná. V některých třídách učitelé přistupovali k žákům diferencovaně, respektovaly pracovní tempo jednotlivých žáků, příznivě dokázaly žáky průběžně motivovat a aktivizovat. Požadované úkoly byly přiměřené, neustále probíhala zpětná kontrola jak ze strany vyučujících, tak ze strany žáků. Nenásilnou formou se střídala individuální práce se žákem v lavici, u tabule, samostatná práce ostatních žáků v lavicích, frontální práce s celou třídou.

Učivo bylo vhodně motivováno, byly využity mezipředmětové vztahy. Na tabuli byl většinou připraven text k jazykovým rozběrům. Část vyučujících uplatnila i zábavné formy práce, spojení výuky s pohybem v prostoru učebny. V těchto hodinách byl zřejmý psychologický soulad a vzájemná důvěra mezi vyučující a žáky.

V některých třídách převažovala spíše frontální výuka, rutinní vyučovací metody. Nebyly dostatečně využity demonstrační pomůcky. Při tempu ústního procvičování, které nerespektovalo zcela schopnosti žáků, se někteří dopouštěli chyb, které nebyly učitelem opraveny. Část žáků také pouze pasivně přihlížela komunikaci mezi vyučujícími a bystřejšími spolužáky.

Výuka českého jazyka byla hodnocena jako nadprůměrná až průměrná.

Matematika

Sledované hodiny byly připraveny, měly stanoven cíl i obsah. Učitelé pracovali spíše s pracovními sešity, upřednostňovali vlastní učební texty a příklady, které byly využívány k procvičování, upevňování nebo ověřování učiva. Žáci byli vedeni rovněž k práci s učebnicí. Jedna hodina geometrie měla praktické zaměření, žáci teoretické vědomosti dobře aplikovali v praktických řešeních.

Učitelé volili vhodné metodické postupy, nenásilně střídali frontální práce s celou třídou, se samostatnou prací žáků v lavicích, individuálně pracovali se skupinou žáků u tabule. Diferencovaný přístup k žákům dle jejich schopností byl zaznamenán spíše ojediněle.

Požadované úkoly byly přiměřené. Vztahy mezi učiteli i žáky byly harmonické. Žáci byli pozitivně motivováni pochvalou. Pracovali soustředěně.

Výuka matematiky byla hodnocena jako průměrná.

Přírodovědné předměty

Hodiny prvouky byly promyšlené a dobře připravené. Vyučující měli připraveno dostatek názorných manipulačních pomůcek. Učovací hodiny byly pestré se střídáním individuální, skupinové i frontální práce. V jedné vyučovací hodině se nepodařilo vyučovací cíl zcela splnit.

Ve sledovaných hodinách přírodopisu bylo učivo probíráno v souladu s učebními dokumenty. Cíle i obsah hodin byly jasné. Použité metody práce byly efektivní zejména tehdy, když učitelka využila v optimální míře rozličné demonstrační pomůcky a živé přírodní k vytvoření správných představ u žáků. Ve druhé ze sledovaných hodin probíhala výuka formou výkladu a dotazování.

Otázky ověřovaly většinou pamětní znalosti, účelem některých bylo podnítit myšlení žáků. Pracovní kázeň byla velmi dobrá, obě sledované třídy pracovaly se zájmem. Vztahy mezi učiteli a žáky byly harmonické, pozitivní motivace pochvalou aktivizovala práci žáků.

Hospitované hodiny chemie měly klasickou stavbu. Výuka probíhala formou výkladu a dotazování. V jedné hodině byly dobře využity názorné pomůcky, zařazeny byly i jednoduché žákovské pokusy. Učitel poskytl čas žákům k praktickému ověřování za účelem lepšího porozumění učivu a splnění cíle hodiny. V obou hodinách byl kladen důraz na mezipředmětové vztahy, žákům byl objasněn význam daného učiva pro život.

Ve sledovaných hodinách byli žáci pozorní a učitel si průběžně ověřoval účinnost své práce. Většina žáků byla schopna naslouchat, avšak stupeň osvojení potřebných vědomostí nebyl optimální.

Přírodovědné vyučování bylo hodnoceno jako spíše nadprůměrné až průměrné.

Esteticko výchovné předměty

Do vyučovací hodiny hudební výchovy vyššího stupně byly zařazeny činnosti hudební ve formě zpěvu, poslech hudby s hudební aktualitou a opakování jednoduché hudební teorie. K doprovodu zpěvu byl použit melodický nástroj, některé písně doprovázeli žáci hrou na tělo. Opakování základní hudební nauky bylo zpestřeno manipulací s magnetickou notovou tabulkou. Využit byl i obrázkový demonstrační materiál na nástěnné tabuli. Ve vyučovací hodině nebyla uplatněna přípravná dechová, hlasová, rytmická a intonační cvičení. Rytmický doprovod hrou na tělo nebyl pro konkrétní píseň vhodně zvolen. Zpěvní projev žáků nebyl učitelem v žádoucí míře intonačně a výrazově kultivován.

Ve vyučovací hodině výtvarné výchovy byla organizována výuka méně efektivně. Žákům byl použitím předlohy a metodami vedoucími ke schématickému ztvárnění omezován prostor pro uplatnění vlastní tvořivosti a fantazie.

Sledovaná výuka esteticko výchovných předmětů byla hodnocena jako průměrná až spíše podprůměrná.

Pracovní vyučování

Pracovní vyučování žáků středního stupně probíhalo v běžné učebně při úpravě pracovních míst. Práce žáků byla podpořena vhodnou vstupní motivací za použití vzorového výrobku. Žáci byli v žádoucí míře poučeni o pravidlech bezpečné manipulace s pracovními nástroji. Přesné byly také pokyny k organizaci práce a šetření materiálem. Na vlastních výrobcích pracovali žáci samostatně za průběžné podpory, kontroly a hodnocení učitele.

V dílenských pracích pod vedením učitelů zhotovovali žáci funkční a využitelné výrobky. Pod vedením učitelů a za jejich průběžné podpory pracovali usilovně a se zájmem. Měli připraveno dostatek materiálu i pracovních nástrojů. Učitelé i žáci byli převlečeni v pracovním oděvu.

Pracovní vyučování bylo hodnoceno jako nadprůměrné až spíše nadprůměrné.

6 Hodnocení z hlediska výsledků vyučování

Ve sledovaných vyučovacích hodinách projevovali žáci znalosti a dovednosti v přiměřené kvalitě a žádoucím rozsahu podle svých individuálních schopností. Úroveň vědomostí byla proto rozdílná. Někteří žáci jen obtížně zvládají i základní rutinní dovednosti.

Komunikační dovednosti mnoha žáků vyššího stupně nejsou na žádoucí úrovni, žáci nedovedou dobře formulovat a vyjadřovat své názory. Pro jazykové rozbory na vyšším stupni nemají žáci utvrzeny přesné gramatické formulace. Hlasité čtení žáků nižšího, středního i vyššího stupně je většinou plynulé, méně kvalitní je výrazová stránka čtení a recitace. Úroveň písemného projevu je individuálně rozdílná.

Úroveň matematických dovedností byla ve sledovaných třídách dobrá. Všeobecně lze konstatovat, že lepší znalosti a praktické dovednosti mají žáci v oblasti provádění početních výkonů s přirozenými čísly než při řešení geometrických úkolů.

Při opakování a zkoušení žáci prokázali dobré přírodovědné znalosti. Přímé pozorování ve vyučovacích hodinách chemie potvrdilo náročnost předmětu. Žáci spíše popisují a reprodukují, někteří nechápou souvislosti, tudíž jejich vědomosti v chemii netvoří ucelený systém.

Sledovaný zpěvní projev žáků nebyl po stránce intonace a výrazu kultivovaný. Výtvarné práce žáků, vystavené ve třídách a na chodbách, mají velmi dobrou úroveň. Výrobky žáků ve všech složkách pracovního vyučování jsou funkční, hodnotné, estetické.

Ve sledovaných vyučovacích předmětech žáci většinou předvedli dobré pracovní návyky, většinou pracovali pozorně a soustředěně. Byl patrný pozitivní vztah mezi učiteli a žáky. Ti byli za správný výkon slovně ohodnoceni a pochváleni. Dobří žáci prožili pocit úspěchu. Převažovala velmi dobrá kázeň, žáci se během inspekce chovali slušně a zdvořile. Většinou dobře spolupracovali s vyučujícím i mezi sebou.

V některých sledovaných hodinách v důsledku absence relaxačních aktivit byli žáci unavení a proto i zčásti nepozorní. V malé části sledovaných vyučovacích hodin projevovali žáci ostentativní nezájem o vyučovací předmět a neochotu aktivně se podílet na vyučovacím procesu. Při nahlédnutí do žákovských knížek v některých třídách bylo zjištěno množství negativních poznámek o neplnění školních povinností, o nevhodném chování žáků během vyučování i o přestávkách. Zcela byla ve většině žákovských knížek postrádána pozitivní sdělení o žácích. Je zřejmé, že někteří vyučující nedoceňují funkci pozitivní motivace pochvalou za dobře odvedený výkon a plnění dílčích školních úkolů a povinností.

Výsledky vyučování ve sledovaných předmětech byly hodnoceny jako spíše nadprůměrné.

ZÁVĚRY

Pozitiva:

- Škola má velmi dobré materiálně technické podmínky pro pracovní vyučování, především pro dílenské a pěstitelské práce
- Pro všechny sledované vyučovací předměty má škola plně pedagogicky a odborně způsobilé učitele
- Všechny prostory školy jsou esteticky vyzdobeny na vysoké úrovni, okolí školy spolu se školním pozemkem je vzorně upraveno

Negativa:

- V některých třídách je pro sledované vyučovací předměty minimum nástěnných demonstračních pomůcek, v některých sledovaných vyučovacích předmětech byly názorné pomůcky využity minimálně
- Ve sledovaných vyučovacích hodinách nebyly v žádoucí míře zařazeny relaxační pohybové a muzické aktivity
- Učitelé nevyužívají dostatečně pozitivní motivace žáků písemnou pochvalou ke zlepšení plnění školních povinností a pro korekci nežádoucích projevů chování

Z hlediska podmínek a průběhu vzdělávání byla škola hodnocena jako spíše nadprůměrná.

Doporučení:

- Hledat řešení neplnění školních povinností a drobné nekázně u některých žáků formou pozitivního hodnocení jejich dobrých výkonů a podporou pohybových aktivit v rámci vyučovacích hodin i o přestávkách. Pro relaxační aktivity využívat více školní dvůr, zahradu a hřiště.
- Ke zlepšení efektivnosti výuky ve všech sledovaných předmětech ve vyšší míře používat demonstrační a manipulační pomůcky, v přírodovědném vyučování zařazovat jednoduché žákovské pokusy.
- Trvalou pozornost věnovat rozvoji vyjadřovacích dovedností žáků.

razítko

Podpisy inspektorů:	vedoucí týmu	Jarmila Jajtnerová v.r.
	členové týmu	Alena Demlová v.r.
		Věra Mrázová v.r.

Ve Vsetíně dne 7. června 1999

Přílohy: 0

Inspekční zprávu jsem převzala dne 14. 6. 1999

razítko

Podpis ředitelky školy Marie Kirilenková

Dle § 19 odst. 8 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy - zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Na vědomí

Adresát	Datum předání / odeslání zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel: Školský úřad Kroměříž	99-07-01	předáno osobně
Školský úřad: Kroměříž	99-07-01	předáno osobně
Rada školy: není zřízena		

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. ČŠI	Text
99-06-30		připomínky nebyly podány